

**SCRISOARE PASTORALĂ
CU PRILEJUL MĂRITULUI ȘI LUMINATULUI PRAZNIC ÎMPĂRĂTESC AL
NAȘTERII DUPĂ TRUP A DOMNULUI ȘI DUMNEZEULUI ȘI
MÂNTUITORULUI NOSTRU IISUS HRISTOS
2012**

† **SOFRONIE**

Din mila și darul lui Dumnezeu

Episcopul Ortodox Român al Oradiei,

Iubitului cler, râvnitorilor după Hristos monahi și monahii și întregii plerome a Bisericii din ținutul străbun al Bihorului, din pământul strămoșesc al Crișanei, de la marginea dinspre apus a neamului românesc, har, binecuvântare și pace de la Dumnezeu-Tatăl și de la Domnul nostru Iisus Hristos, iar de la noi, părintească îmbrățișare și sărutare sfântă în Duhul Sfânt Mângâietorul!

Iubit popor al lui Dumnezeu din Țara Crișurilor,

Astăzi, cu strămoșii împreună, prăznuim cu bucurie, în Duhul păcii, nașterea după trup a Cuvântului lui Dumnezeu înomenit, Cel născut, după firea Sa dumnezeiască, din veci, din Tatăl ceresc, fără de maică, deoființă cu Tatăl, iar la plinirea vremii, după firea Sa omenească, din Fecioara Maria, Născătoarea de Dumnezeu, fără de tată, spre minunarea îngerilor și a oamenilor.

Și tot cu moșii și strămoșii noștri laolaltă, mulțumim Preasfintei Treimi, prin participarea noastră înnoită, primenită, după mărturisirea păcatelor și greșelilor cu voie și fără voie, întru știință și neștiință, cu cuvântul, cu fapta și cu gândul, după dezbrăcarea de egoismul pătimăș și desfigurant și, apoi, prin împărtășirea cu Preacuratele lui Hristos Taine, mulțumire aducem, deci, la Tronul măririi Preasfintei Treimi, prin participarea la Dumnezeiasca Liturghie și la Sfintele slujbe, prin împreună-cântarea imnelor bisericesti, colindelor și cântecelor de stea, prin cinstirea părinților și ajutorarea săracilor, în comuniunea de dragoste familială a Sfinților, în atmosfera sfântă de frățietate a Bisericii, în solidaritate, prețuire și iubire față de toți semenii noștri, din marea familie a umanității, pentru care Cuvântul veșnic al Tatălui S-a făcut om.

Într-unul din frumoasele colinde bătrâne, sau corinde, cum spunem noi, rotacizant, în străvechiul nost' colț de Țară Românească, vestim, „*cu strămoșii în cor*”, că „*astăzi S-a născut Cel făr'de'ncept, cum au spus proorocii*”. Arătăm, astfel, că nașterea din Fecioara a fost profețită de profeții Vechiului Testament, oameni sfinți, inspirați, plini de Duhul lui Dumnezeu, la fel cum și popoarele din afara Legii, „*neamurile toate*”, au fost pregătite de providența divină, pe diferite căi, pentru miracolul întrupării, exemplul clasic fiind cel al celor trei magi de la Răsărit, amintiți în referatul biblic al Noului Testament și pe care îi putem admira chiar și în costume traco-dacice, cu celebrele bonete frigiene care sunt căciulile de tarabostes, în friza în mozaic a Închinării Magilor, la bazilica Sfântului Apolinarie cel Nou din Ravenna, de lângă palatul lui Teodoric. Lor, magilor, li se adaugă filosofii antichității clasice și sibilele, reprezentați în pictura în frescă de pe zidurile exterioare ale bisericilor mănăstirești pictate din Nordul Moldovei și ale vechilor biserici din Oltenia sau chiar din București („*biserica cu sibile*”). În Occidentul creștin, pregătirea lumii vechi pentru venirea lui Hristos în trup a fost redată de evlavia populară prin echivalentul cântecelor noastre de stea: „*cântecul sibilei*”, Cantus Sybilae, cu mai multe variante locale mediteraneene, Sibila latină, Sibila provensală, Sibila catalană, Sibila galisiană.

**Iubit popor al lui Dumnezeu de la
confiniile apusene ale neamului românesc,**

Pentru strămoșii noștri, al căror geniu creator a izvodit preafrumoasele obiceiuri și tradiții populare de Crăciun și, îndeosebi, extraordinar de bogatul și variatul repertoriu de colinde și cântece de stea, cu un puternic fond unitar, dar și cu o panoplie fantastică de particularități locale și regionale, magistral ilustrate și pe meleagurile bihorene, cu specific aparte în toate subzonele folclorice, sursa de inspirație permanentă au constituit-o Scripturile Sfinte, dar și cutume ancestrale preluate de la înaintașii noștri daci și daco-romani și încreștinate apoi, îmbisericite, deodată cu plămada străbună, în amplul proces al etnogenezei românești, dublat de încreștinarea lentă, dar trainică a moșilor și strămoșilor noștri. Iar trimiterea la spațiul sacru al profețiilor vetero-testamentare a constituit o referință permanentă în arealul tradițiilor muzicale

vechi românești, în lumea colindelor. Punctul de plecare biblic a primit întotdeauna haină bisericească, veșmânt de la strană și a avut mereu finalitate teologică, mărturisind, în cuvinte simple, tezaurul dogmatic al dreptmăritoarei învățături de credință creștine, în strictă fidelitate față de patrimoniul teologic și spiritual al Bisericii Ortodoxe.

Cea mai expresivă imagine profetică a întrupării Cuvântului lui Dumnezeu este, fără îndoială, cea a Profetului Isaia, din textul cuprins în versetul al paisprezecelea din capitolul al șaptelea al cărții profetice: „*Iată, Fecioara va lua în pântece și va naște fiu și vor chema numele lui Emanuel*” (Isaia 7, 14). Nu întâmplător, regăsim icoana acestei proorocii într-unul din cele mai vechi locașuri de cult paleocreștine romane, în Catacomba Sfintei Priscila, unde, Profetul biblic o arată pe Fecioara cu Pruncul, scenă zugrăvită în jurul anului 250 d. Hr. și considerată, de unii specialiști în arta paleocreștină, cea mai veche reprezentare iconografică a Născătoarei de Dumnezeu ținându-L în brațe pe Fiul lui Dumnezeu întrupat, a Cărui naștere din Pururea Fecioara Maria o serbăm astăzi.

De altfel, Biserica Ortodoxă are și o foarte frumoasă icoană muzicală a profeției sus-amintite și anume troparul „*Isaie dănuiește*”, care se cântă la hirotonia în fiecare din cele trei trepte ale clerului superior, în ordine crescătoare – diacon, preot și arhiereu, la a treia înconjurare a Sfintei Mese din Sfântul Altar, precum și la taina cununiei, la cea dintâi înconjurare a mesei nuptiale, simbolizând nunta mistică a celui hirotonit cu Biserica, după tiparul hristic, respectiv taina nunții după același model mistic al nunții dintre Hristos Mirele Bisericii și Biserica Sa, sau, mai mult, după cum înțelegem din înseși cuvintele troparului, unirea dintre Dumnezeu și Om, în Hristos Iisus, Fiul lui Dumnezeu, întru Care, potrivit definiției dogmatice calcedoniene, cele două firi, divină și umană, sunt unite în chip neamestecat, neschimbat, neîmpărțit și nedespărțit în unicul ipostas al Cuvântului lui Dumnezeu întrupat, Dumnezeu-Omul.

„*Isaie, dănuiește! Fecioara a avut în pântece și a născut Fiul pe Emanuel, pe Dumnezeu și Omul. Răsăritul este numele Lui, pe Care mărindu-L, pe Fecioara o ferim*”¹. De asemenea, Cel născut sub vreme din Fecioara este numit, în troparul sărbătorii, „*Răsăritul cel de sus*” și „*Soarele dreptății*”, numiri prin care se face trimitere la nașterea din veci, din Tatăl ceresc, a „*Celui fără de nceput*” „*cum au spus proorocii*”: „*Nașterea Ta, Hristoase, Dumnezeul nostru, răsărit-a lumii lumina cunoștinței; că, întru dânsa, cei ce slujeau stelelor de la stea s-au învățat să se închine Ție, Soarelui dreptății, și să Te cunoască pe Tine, Răsăritul cel de sus, Doamne, slavă Ție*”². Sau, în condacul sărbătorii, unde „*Dumnezeu cel mai-nainte de veci*” Se naște pentru noi „*Prunc tânăr*”: „*Fecioara, astăzi, pe Cel mai presus de ființă naște*...”³.

Iubit popor al lui Dumnezeu din Bihorul românesc,

Anul acesta, când se împlinesc douăzeci de ani de la nașterea în ceruri a vrednicului de pomenire și ilustrului nostru înaintaș în istoricul tron vlădicesc al Cetății Oradiei Mari, Episcopul de pie memorie Dr. Vasile Coman, la însuși măritul și luminatul praznic al Nașterii Mântuitorului din Preasfânta Născătoare de Dumnezeu, îl comemorăm pe marele ierarh Vasile, Episcopul Oradiei, și la centenarul nașterii sale în lumea aceasta, întrucât arhipăstorul providențial al Crișanei, care a stat la cârma navei Bisericii lui Hristos de la brazda de nord-vest a Țării Românești în anii dificili ai stăpânirii ideologiei atee peste pământul românesc, a văzut lumina zilei la marea sărbătoare a întregii creștinătăți, în Anul de la Hristos 1912, în

---

¹ *Arhieraticon*, Rânduiala hirotoniilor și a hirotesiiilor, carte publicată cu binecuvântarea Preafericitului Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 2012, p. 19 (hirotonia diaconului), p. 24 (hirotonia preotului) și p. 44 (hirotonia arhiereului) și Molitfelnic, tipărit cu aprobarea Sfântului Sinod și cu binecuvântarea Preafericitului Părinte Teoctist, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2002, p. 100 (cununia).

² *Liturghier*, tipărit cu aprobarea Sfântului Sinod și cu binecuvântarea Preafericitului Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 2012, p. 398.

³ *Ibidem*, p. 398-399.

ziua a douăzeci și cincea, la Crăciun. Copil fiind, a luat parte, la întâi decembrie 1918, la Marea Adunare Națională de la Alba-Iulia, care a hotărât unirea pe vecie a românilor din Ardeal, Banat, Crișana și Maramureș și a teritoriilor locuite de ei cu Regatul României, întregind Țara. Pronia dumnezeiască l-a chemat, „*la plinirea vremii*”, la înalta demnitate și marea cinste de Chiriarh al Oradiei Mari, urmând șirului luminaților ierarhi Roman Ciorogariu și Nicolae Popoviciu (împreună cu care își doarme somnul, în așteptarea Învierii celei de obște, în troiță de arhieriei, în necropola vlădicească de la Catedrala Adormirii Maicii Domnului, Biserica „cu lună” din Oradea), precum și Valerian Zaharia.

Arhipăstoria îndelungată și rodnică a Părintelui nostru, Vasile, Episcopul, peste întreaga suflare românească dreptmăritoare, din Biserica reîntregită din Bihor, Sătmar și Sălaj, a așezat, prin purtarea de grijă a Providenței, a statornic și a întărit refacerea unității spirituale a neamului în binecuvântatul colț al pământului Daciei romane de la întâlnirea cu Panonia romană, aducând multă bucurie poporului lui Dumnezeu de la marginea apuseană a neamului și frumoase și nenumărate împliniri pastorale, misionare, duhovnicești, culturale și naționale, de ale căror ecouri ne împărtășim, cu mult spor și fructuoasă înflorire, toți cei ce slujim Preasfintei Treimi și aproapelui, Bisericii și neamului, atât în teritoriul actual al Episcopiei Ortodoxe Române a Oradiei, în județul Bihor (la fel ca și în perioada interbelică), precum și în strămoșescul ținut al Sătmarului, din teritoriul canonic al Episcopiei Ortodoxe Române a Maramureșului și Sătmarului (la fel ca în timpul funcționării istoricei eparhii ortodoxe românești a Maramureșului, mai înainte de desființarea acesteia de către autoritățile comuniste), cum și în pământul Daciei Porolissensis, în județul Sălaj, teritoriul actual al eparhiei noastre fiice, devenită acum soră, Episcopia Sălajului.

În această sfântă atmosferă de sărbătoare mare a creștinătății și fericită aducere-aminte și aleasă prețuire a memoriei bunului nostru Părinte și împreună-slujitor cu noi de la Liturghia cea de Sus, Vasile, Episcopul Oradiei, iubit popor al lui Dumnezeu din bătrânul Bihor, de pe întinsele plaiuri din munți și până la câmpie, din Carpații Occidentali și până în Panonia Orientală, de-a lungul Crișului Repede și al celui Negru, ne pregătim, cântând, Celui în Treime închinat și preamărit, Tatăl și Fiul și Sfântul Duh, imne de preamărire, cântări sfinte și colindul sfânt și bun, să intrăm, duhovnicește prăznuind și pe cei săraci neuitându-i, în Anul Domnului 2013, Anul Jubiliar al Sfinților Împărați cei de Dumnezeu-încununați și Întocmai cu Apostolii, Constantin cel Mare și mama sa Elena, în cuprinsul Patriarhiei Române, la împlinirea a o mie șapte sute de ani de la Edictul din 313 d. Hr. de la Mediolanum, în urma căruia, creștinismul s-a bucurat de libertate de manifestare, creștinii ieșind din catacombe, întăriți din perioada persecuțiilor anticreștine, prin înțeleapta hotărâre a Sfântului Împărat Constantin cel Mare, născut în Dacia sud-dunăreană, la Naisus, cel care a învins în semnul Crucii Mântuitorului ce i s-a arătat pe cer, ctitorul orașului ce-i poartă numele, Constantinopolul – Noua Romă, începătorul binecuvântatului șir de împărați binecredincioși, apărători și promotori ai dreptei credințe, ctitori de cultură creștină ortodoxă, eroi ai Europei creștine.

Cu aceste gânduri și cu nobile simțăminte, vă dorim, preacuvioși și preacucernici părinți, preacuvioase și cuvioase maici și surori, iubiți fii și fiice duhovnicești din tot întinsul Sfintei și de Dumnezeu păzitei Eparhii dreptmăritoare românești a Oradiei, să aveți parte de sărbători sfinte și binecuvântate, cu multă sănătate și alese împliniri, cu bucurii negrăite și multă și înnoită nădejde la mântuire! Fie ca tot ce trăiți în clipele fericite de sărbătoare să vă înalțe sufletește și să dăinuie, în nesfârșite curgeri ale harului dumnezeiesc necreat, în veci! Și cu toții, împreună, să prăznuim și să-I mulțumim Domnului pentru toate darurile Sale cele bogate, revărsate cu asupra de măsură peste toți iubitorii de praznice, peste toți fiii și fiicele Bisericii strămoșești Ortodoxe Române!

„Harul Domnului nostru Iisus Hristos și dragostea lui Dumnezeu-Tatăl și împărtășirea Sfântului Duh să fie cu voi, cu toți!” Amin.

Al vostru, al tuturor,
fierbinte și smerit rugător la Tronul Preasfintei Treimi,
† SOFRONIE
Episcopul Oradiei